

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Deniz TONGA¹

Öz

2005 yılında, yeni bir anlayışla hazırlanan Sosyal Bilgiler dersi programı ilköğretim okullarında uygulanmaya başlanmıştır. Ardından da eğitim fakültelerinin yapılandırılması sürecinde yeni bir Sosyal Bilgiler lisans programı hazırlanmıştır. Bu çalışmada şu an yürürlükte olan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre 1998 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı'nda yer alan Edebiyat ve Türkçe derslerinin sayısının azaltıldığı, yerine Sosyal Bilgiler'i oluşturan sosyal bilim disiplinlerine daha çok yer verildiği, teorik ders sayısının uygulama derslerinden çok fazla olduğu, dolayısıyla uygulama derslerinin yeterli olmadığı, derslerin ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi ile yeterince ilişkilendirilmediği, ilköğretim Sosyal Bilgiler dersinin sacayağı olan kavram, beceri ve değer öğretimine ilişkin doğrudan derslerin olmadığı tespit edilmiştir. Bu bilgilere dayanarak, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı'nda uygulama derslerinin sayısının artırılması, lisans programında yer alan derslerin ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi ile ilişkilendirilmesi ve kavram, beceri ve değer öğretimine ilişkin derslerin öğretmen yetiştirme programında yer alması, ayrıca "Okul Deneyimi" ve "Öğretmenlik Uygulaması" derslerinin dönem sayısı ve bu derslerin uygulamadaki niteliğinin artırılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı, Öğretmen Yetiştirme.

Abstract

In 2005, new Social Studies course began to be used in middle schools. Afterwards, Social Studies Education Undergraduate Program has been prepared during the configuration process of education faculties in 2006. In this study, current Social Studies Education Undergraduate Program has been examined according to several variables. The findings were analyzed with descriptive and content analysis. It is found that quantity of "Literature" and "Turkish" courses of Social Studies Undergraduate Program established at 1998 is decreased. Instead of these courses, more importance is given to social science discipline that generates Social Studies. Number of theoretical courses is much more than number of practical courses. Thus, it is observed that practical training is not enough. Courses are not linked with the courses taught at middle schools. There are three main factors of Social Studies curriculum. These are concept, value and skill teaching. It is determined in this study that, none of these are related with the middle Social Studies courses. Based on this information, it is recommended to increase number of practical training. Also, Undergraduate Courses should be related with Middle Social Studies Courses. In other words, courses which are involved in Social Studies Undergraduate Program should be linked with middle Social Studies curriculum. Concept, value and skill teaching courses must take part in Social Studies Undergraduate Program. Furthermore, it is proposed that "school experience" and "teaching application" courses should be practiced more with a convenient way.

Keywords: Social Studies, Social Studies Education Undergraduate Program, Teacher Education.

---

¹ Arş. Gör. Deniz TONGA, Gazi Üniversitesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD.
deniztonga@hotmail.com

Giriş

Eğitim, ailede başlar ve eğitim kurumlarının çeşitli kademelerinde devam eder. Eğitimin en yaygın tanımına bakıldığında, istendik davranışlar, bireyin kendi yaşantısı yoluyla, yaparak ve yaşayarak meydana gelir. Bireyin kendi yaşantısı yoluyla davranışında meydana gelen değişme ise öğrenmedir. Bu duruma göre eğitim, istendik öğrenmeleri oluşturma süreci olarak tanımlanabilir (Senemoğlu, 2004: 86). Eğitim, kendini oluşturan parçalar olmadan ve eğitim süreci dikkate alınmadan anlaşılabilir bir kavram değildir. Genel olarak eğitim denince akla okul, öğretmen ve öğrenci üçlemesi gelmektedir. Okul, eğitim programlarının uygulandığı, öğrencilerin yaşamlarının önemli bir süresinin geçtiği yerdir. Bireyler dünyanın pek çok yerinde 8 yıl zorunlu temel eğitim almaktadır -ki ülkemizde 12 yıla çıkarılmıştır-. Bu süreç insan kişiliğinin oluşmasında çok önemli bir yere sahiptir (Altunya, 2003: 13).

Eğitimin her kademesi önemlidir; ancak, ilk ve ortaokul, eğitim sisteminin temel basamağı olmasından dolayı ayrı bir öneme sahiptir. İlk ve ortaokulda verilen eğitim ile bir devletin vatandaşları, yaşanan çağın bilgisi, becerisi ve değerleri ile donatılmaya başlanır ve diğer eğitim kademelerine altyapı hazırlanır. Ayrıca temel eğitim kademesi, öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özellikler kazandırarak, bireylerin toplum hayatına daha etkin katılmalarına imkân sağlamaktadır. Bu yönüyle de temel eğitim etkili insan ve etkili vatandaş yetiştirme sürecinde bir temel oluşturmaktadır (Yeşil, 2002: 81).

Bireyler eğitimde fırsat eşitliğini temel eğitim kademesinde yakalamakta, bu fırsat eşitliğinden yoksunluk bireyde ilerleyen yıllarda giderilemeyecek olumsuzluklar yaratmaktadır. Bu sebeptendir ki gelişmiş veya gelişmemiş, zengin veya fakir tüm ülkelerde bu eğitim kademesi temel eğitim olarak adlandırılmaktadır. Toplum ve bireyin yaşamında bu denli hayati bir öneme sahip temel eğitim öğretmenin önemi de doğal olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü temel eğitim

öğretmenleri insan hayatında çok önemli bir yere sahip olan bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimi etkiler, iletişim, araştırma ve yaratıcılık becerilerinin kazandırılmasına yardımcı olur (Arslan, 2000: 98).

Bunlarla beraber bütün toplumlarda okulların temel görevi, kültürel alanda geçmişten devralınan mirası, gelecek nesillere aktarmaktır. Günümüzde buna ek olarak bilimsel, teknolojik, siyasal ve toplumsal alanlarda meydana gelen değişikliklerin yeni nesillere kazandırılması da okulların görevleri arasında yerini almıştır (Kıncal, 2007: 18). Aslında burada “okul” kavramından, eğitim ortamlarının hazırlanması, öğretmen öğrenci etkileşimi ve eğitimle ilgili bütün faaliyetlerin yürütüldüğü bir bütün anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu okullarda eğitim faaliyetlerinin yürütücüsü olan öğretmenlerin niteliği arttıkça eğitimin ürünü olan nitelikli insan yetiştirmek de kolaylaşacaktır.

Öğretmenin birey ve toplum üzerindeki yerini ve önemini anlayabilmek için öncelikle öğretmenin görevinin önemini, eğitimin, öğrenmenin ve okulun insan hayatındaki yerini ve önemini kavramak gerekmektedir (Ataünal, 2003: 29). Günümüzde bilim ve teknolojiye görülen hızlı değişme ve gelişmeler toplumun yapısını, bireyin yaşantısını hızla değiştirmekte bununla beraber eğitimin amaçlarında, yöntemlerinde değişimler meydana gelmektedir. Bu değişimlerin sonucu olarak bireylerin bu değişikliklere ve gelişimlere uyum sağlayabilmelerinde ve topluma katkıda bulunabilmelerinde eğitim kurumlarına, dolayısıyla da öğretmenlere önemli görevler düşmektedir (Sözer, 1991: 1).

Eğitim programları ve öğretmene bakış 2000’li yılların başından itibaren ülkemizde de değişmeye başlamıştır. Davranışçı yaklaşım yerini büyük ölçüde yapılandırmacı yaklaşıma bırakmıştır. “Yapılandırmacı Yaklaşım” ülkemizdeki eğitim programları içerisinde ciddi bir yer edinmiş, bundan Sosyal Bilgiler Programı da etkilenmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın en belirgin özelliklerinden biri ise öğrenciyi bir birey olarak öğrenmenin temeline almış olmasıdır (Dilaver ve Akyürek Tay, 2011: 108); ancak burada unutulmaması gereken şudur ki; programları kâğıt

üzerinden hayata geçiren, bizzat programların uygulayıcısı olan öğretmenlerdir. Bu sebeptendir ki öğrenciyi merkeze alacak, onu birey olarak kabul edecek, ona hak ettiği değeri verecek olan da bizzat öğretmendir.

Bugüne kadar ülkemizde eğitim üzerinde yapılan tartışmalar ve reformlar daha çok eğitim programları odaklı olmuştur. Özellikle uygulayıcı konumda olan öğretmen eğitimi çok önemli ve gerekli iken, eğitim çalışmalarında hak ettiği yeri alamamıştır (Yılman, 2006: 21). Oysa iyi öğretmenler yetişmeden eğitim programlarının yapılması, uygulanması, yeni okulların açılması, eğitim sistemlerinin değiştirilmesi uygulayıcıların niteliğini arttırmayacağından dolayı netice itibariyle sonuç alınamayacaktır. İyi öğretmen yetiştirmeden, iyi insan, iyi vatandaş yetiştirmeyi beklemek, bozuk bir tezgâhtan düzgün ürün çıkarmaya benzer ki bu da mümkün değildir. Bu yüzden öğretmen yetiştirme programları hazırlanırken bu gerçek göz ardı edilmemeli ve öğretmenler okullardaki eğitim öğretim faaliyetlerine, çağın gereksinimlerine ve öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun şekilde eğitim almalıdır.

Sosyal Bilgiler dersi 1968'den bu yana zaman zaman isim değiştirirse de okullarımızda varlığını devam ettirmiştir (Bilgili, 2008: 20). 2005'te ilköğretim okullarında, müfredatı değiştirilen Sosyal Bilgiler dersi okutulmaya başlanmıştır. Bu gelişmenin hemen akabinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programının içeriği değiştirilmiş ve yeni program 2006 yılından itibaren üniversitelerde uygulanmaya başlanmıştır.

Yapılan araştırmalar öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olumsuz tutum takımlarının nedenlerini öğretmen tutumlarına bağlamaktadır. Öğretmenlerin olumsuz tutumlarının nedenleri, kendi öğrencilik yıllarında bu dersin olgulara dayalı, ezbere işlenmesine, ders kitabı dışına çıkılmamasına, duyuşsal amaçların yer almamasına bağlanmaktadır (Hawkins, 1997 ve Chapin ve Messick, 1992'den akt: Doğanay, 2004: 40). Buradan anlaşılan, öğretmenlerin eğitim süreçleri içerisinde üniversitede aldıkları eğitim hem öğretmenlik mesleğine olan

tutumlarını hem de öğrencilerin derse karşı tutumlarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen bir değişkendir.

Öğretmen yeterliliği, eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Öğretmen yeterliliğinin oluşmaya başladığı en önemli zaman dilimi lisansta alınan eğitimidir. Diğer meslek alanlarında olduğu gibi öğretmenlere ilişkin nitelik ya da yeterliliklerin bilinmesi; öğretmenlik mesleğinin tanınması, öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının belirlenmesi, öğretmen performansının artırılması ve öğretmenlik mesleğine uygun nitelikte öğretmen yetiştirilmesinin sağlanması, üniversitede alınan eğitimle mümkün olduğu düşünüldüğünde öğretmen yetiştirme programının önemi de doğal olarak ortaya çıkmaktadır (Karaca, 2008: 69).

Yöntem

Verilerin Toplanması ve Analizi

Nitel araştırma yönteminin temel alındığı bu araştırma, betimsel tarama modelinde tasarlanmıştır. “Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı” incelenmiş ve çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Bu sebeple nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi tercih edilmiş ve elde edilen bulgular üzerinden betimsel ve içerik analizlerine yer verilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılan önemli bilgi kaynaklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 187).

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı hâlen yürürlükte olan Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programını çeşitli değişkenler açısından değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda şu alt problemlere cevap aranmıştır:

1. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında teorik ve uygulamalı derslere ne düzeyde yer verilmiştir?

2. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı, ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi ile ne kadar uyumludur?
3. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı, Sosyal Bilgiler dersini oluşturan disiplinlere ne kadar yer vermiştir?
4. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında staj dersleri ne düzeydedir?

Sosyal Bilgiler dersi değerlere, duyuşsal ögelere ve pek çok ünitesiyle gündelik yaşama hitap eden bir derstir. Dolayısıyla yetişen öğretmenler bu alanlarda ne kadar donanımlı olursa öğrencilerin de bu değerleri kazanması, toplumun birliği ve kalkınması, çağın ihtiyaçlarına uygun nitelikli insanların yetişmesi hedefi de o kadar gerçekleşecektir. Ayrıca bu çalışma ile birlikte, hakkında yeterince çalışılma yapılmadığına inanılan Sosyal Bilgiler öğretmen yetiştirme programına dikkatler çekilmeye çalışılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Tablo 1.

İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında Yer Alan Dersler

1. Yarıyıl Dersleri			
Dersin Adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Sosyal Bilgilerin Temelleri	2	2	0
Sosyal Psikoloji	2	2	0
Arkeoloji	2	2	0
Sosyoloji	2	2	0
Türkçe-1: Yazılı Anlatım	2	2	0
Bilgisayar- 1	3	2	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-1	2	2	0
Eğitim Bilimine Giriş	3	3	0
Yabancı Dil-1	3	3	0
Toplam	21 kredi	20 (saat)	2 (saat)

2. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Genel Fiziki Coğrafya	4	4	0
Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı	2	2	0
Felsefe	2	2	0
Ekonomi	2	2	0
Türkçe-2: Sözlü Anlatım	2	2	0
Bilgisayar-2	3	1	2
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-2	2	2	0
Yabancı Dil-2	3	3	0
Toplam	20 kredi	19 (saat)	2 (saat)
3. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Türkiye Fiziki Coğrafyası	2	2	0
İslamiyet Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü	2	2	0
Siyaset Bilimine Giriş	2	2	0
Temel Hukuk	2	2	0
Sanat ve Estetik	2	2	0
Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	2	0
Eğitim Psikolojisi	3	3	0
Seçmeli 1- Alan	2	2	0
Seçmeli 1- Genel Kültür	2	2	0
Toplam	19 Kredi	19 (saat)	0 (saat)
4. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya	4	4	0
Antropoloji	2	2	0
Ortaçağ Tarihi	4	4	0
Bilim Teknoloji ve Sosyal Değişme	2	2	0
Vatandaşlık Bilgisi	2	2	0
Türk Eğitim Tarihi	2	2	0
Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	3	0
Seçmeli-1 Öğretmenlik Meslek Bilgisi	2	2	0
Seçmeli-2 Alan bilgisi	2	2	0
Toplam	23 kredi	23 (saat)	0 (saat)
5. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı-1	2	2	0
Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası	2	2	0
Yeni ve Yakınçağ Tarihi	2	2	0
İnsan Hakları ve Demokrasi	2	2	0
Ülkeler Coğrafyası	2	2	0
Topluma Hizmet Uygulamaları	2	1	2
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı	3	2	2
Sınıf Yönetimi	2	2	0
Seçmeli-2 Genel Kültür	2	2	0
Toplam	19 kredi	17(saatt)	4(saatt)

6. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı-2	2	2	0
Sosyal Bilgiler Sözlü ve Yazılı Edebiyat İncelemeleri	2	2	0
İnsan İlişkileri ve İletişim	2	2	0
Çağdaş Dünya Tarihi	2	2	0
Siyasi Coğrafya	2	2	0
Ölçme Değerlendirme	3	3	2
Özel Öğretim Yöntemleri-1	3	3	0
Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi	2	2	0
Seçmeli-3 Genel Kültür	2	2	0
Toplam	20	19 (saat)	2 (saat)
7. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Türkiye Cumhuriyet Tarihi-1	2	2	0
Sosyal Bilgiler Ders Kitabı İncelemeleri	3	2	2
Günümüz Dünya Sorunları	2	2	0
Özel Öğretim Yöntemleri-2	3	2	2
Program Geliştirme	2	2	0
Özel Eğitim	2	2	0
Okul Deneyimi	3	1	4
Toplam	17 kredi	13 (saat)	8 (saat)
8. Yarıyıl Dersleri			
Dersin adı	Kredi	Teorik	Uygulama
Türkiye Cumhuriyet Tarihi-2	2	2	0
Sosyal Proje Geliştirme	2	1	2
Drama	2	2	2
Rehberlik	3	3	0
Öğretmenlik Uygulaması	5	2	6
Seçmeli-2 Öğretmenlik Meslek Bilgisi	2	2	0
Toplam	16 kredi	12 (saat)	10 (saat)

(www.education.ankara.edu.tr/index.php?bil=bil_icerik&icerik_id=448 ,2012)

Genel Bir Değerlendirme

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesine göre öğretmenlik; "Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir". Öğretmenler bu görevlerini Türk Millî Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak yürütmekle yükümlüdürler.

Öğretmenlik mesleğine hazırlık genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon ile sağlanır (MEB, 2012). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı genel olarak değerlendirildiğinde alınan dersler, alan ve alan eğitimi dersleri, genel kültür dersleri ve öğretmenlik meslek bilgisi olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Alınan dersler kanunun ilgili maddesi ile aynı paraleldedir. Özel alan eğitimi dersleri genel olarak Sosyal Bilgiler dersini oluşturan sosyal bilim disiplinlerinden seçilmiş ve her dönem belli sayıda yer verilmiştir. 2006 programı, 1998 programı ile karşılaştırıldığında eski yan alan dersleri olan Edebiyat ve Türkçe derslerinin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında ağırlığını kaybettiği görülmektedir.

Teorik ve Uygulama Dersleri

Tablo 2:Teorik ve Uygulama Derslerinin Dağılımı

Yarıyıl	Teorik(saat)	Uygulama(saat)	Toplam
1.	20	2	22
2.	19	2	21
3.	19	0	19
4.	23	0	23
5.	17	4	21
6.	19	2	21
7.	13	8	21
8.	12	10	22
Toplam	142 saat	26 saat	168 saat
%	% 83,5	%16,5	% 100

(http://www.education.ankara.edu.tr/index.php?bil=bil_icerik&icerik_id=448

,2012.)

Tablo 2’de görüldüğü üzere Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında yer alan derslerin %83,5’i teorik, %16,5’i ise uygulama derslerine

ayrılmıştır. Bu durum, öğretmenlik mesleği açısından uygulama derslerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Öğretmenlik mesleğinin bir uygulama mesleği olduğu düşünüldüğünde öğretmen adaylarına eğitimleri boyunca sadece bilgi aktarılması, 21. yüzyılda eğitim bilimlerinde gelinen nokta itibarıyla yetersiz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Teorik ve pratik olarak bölünme ve teorik derslerin çokluğu öğretmen eğitiminin önemli problemlerinden biri olmuştur. Teorik derslerin fazlalığı ve uygulamalı derslerin az olması edinilen bilgiler ile gerçek dünya arasında pamuk ipinden bir bağ oluşturmaktadır (Calderhead, 1997: 18).

Programda Yer Alan Derslerin Sosyal Bilgiler’i Oluşturan Sosyal Bilimlerle İlişkisi

Sosyal Bilgiler ile ilgili pek çok tanımda Sosyal Bilgilerin tarih, coğrafya, hukuk, psikoloji, sosyoloji, ekonomi, felsefe, antropoloji, sanat, siyaset bilimi, arkeoloji gibi sosyal bilimlerden oluştuğu vurgulanmaktadır (NCSS, 2012. Sunal ve Haas, 2005: 11). Tablo 3 incelendiğinde sosyal bilim disiplinlerinin tamamına yakın derslerin programda yer aldığı görülmektedir. 1998 programı ile kıyaslandığında bu durum, Sosyal Bilgiler’in geleceği açısından önemli bir gelişmedir. Ayrıca her disipline ait bir derse yer verilirken tarih ve coğrafya derslerine daha çok ağırlık verildiği görülmektedir.

Tablo 3. Sosyal Bilim Disiplinleri ile 2006 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı Derslerinin Eşleştirilmesi

Disiplinler	2006 Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı Dersleri
Sosyal Bilgiler (Örgütleyici ve Mesleki Kimliği Oluşturucu Dersler)	Sosyal Bilgilerin Temelleri, Topluma Hizmet Uygulamaları, Sosyal Bilgiler Ders Kitabı İncelemesi, Sosyal Bilgilerin Temelleri, Sosyal Proje Geliştirme, Sosyal Bilgilerde Yaratıcı Drama, Sosyal Bilgiler Sözlü ve Yazılı Edebiyat İncelemesi
Tarih	Eskiçağ Tarihi ve Uygarlığı, İslam Öncesi Türk Tarihi ve Kültürü, Ortaçağ Tarihi, Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı I, Yeni ve Yakınçağ Tarihi, Osmanlı Tarihi ve Uygarlığı II, Çağdaş Dünya Tarihi, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi II
Coğrafya	Genel Fiziki Coğrafya, Türkiye Fiziki Coğrafyası, Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya, Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası, Siyasi Coğrafya, Ülkeler Coğrafyası, Günümüz Dünya Sorunları
Sosyoloji	Sosyoloji
Psikoloji	Sosyal Psikoloji
Felsefe	Felsefe
Arkeoloji	Arkeoloji
Antropoloji	Antropoloji
Bilim ve Teknoloji (disiplinler arası)	Bilim, Teknoloji ve Sosyal Değişme
Sanat	Sanat ve Estetik
Hukuk	Temel Hukuk
Ekonomi	Ekonomi
İletişim ve Medya	İnsan İlişkileri ve İletişim
Siyaset bilimi	Siyaset Bilimine Giriş, Vatandaşlık Bilgisi, İnsan Hakları ve Demokrasi

(Ata, 2007: 10-11)

Tarih ve Coğrafya Derslerinin Ağırlığı

Sosyal Bilgiler eğitimcileri “Sosyal Bilgiler nedir?” sorusuna farklı cevaplar vermişlerdir. Yıllardır okullarda Sosyal Bilgiler eğitimine devam edilmesine rağmen bu dersin içeriğinin ne olması gerektiği konusunda birlik

sağlanamamıştır. Bundan dolayı da zaman zaman “Sosyal Bilgiler” teriminden vazgeçme önerileri ortaya çıkmış ve bu dersin yerine Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi dersleri gündeme gelmiştir. Hem ülkemizde hem dünyada Sosyal Bilgiler dersi yürürlükten kaldırılınca yerine Tarih, Coğrafya ve Vatandaşlık Bilgisi dersleri konmuş, dolayısıyla da Sosyal Bilgiler denince akla bu üç disiplin gelmiştir (Savage ve Armstrong, 2000: 5). Öğretmen yetiştirme programında Sosyal Bilgiler’i oluşturan disiplinlere genelde tek ders olarak yer verilirken Tarih ve Coğrafya derslerinin alt dallarına da yer verildiği görülmektedir. Programda en çok tarih ve coğrafya derslerine yer verilmiştir. Tarih içerikli derslere 24 saat, coğrafya içerikli derslere ise 18 saat yer verilmiştir. Bu bulgu, ülkemizde Sosyal Bilgiler dersi içerisinde Tarih ve Coğrafya dersinin temelde yer almaya devam ettiğini göstermektedir.

Ders İçerikleri, Mesleğe Aktarabilme ve Sosyal Bilgiler Programı ile Uyum

Sosyal Bilgileri oluşturan sosyal bilim disiplinlerinin programda yer alması olumlu bir gelişme iken; ders içeriklerinde çeşitli problemler bulunmaktadır. Derslerin çoğu (eğitim dersleri hariç) kendi disiplinleri içerisinde verilmiş ve Sosyal Bilgiler kavramı ile ilişkilendirilmemiştir. Örneğin, Sosyoloji ve Sosyal Psikoloji gibi dersler kendi disiplinleri çerçevesinde hazırlanmıştır. Bu derslerin içeriği ile ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi ilişkilendirilmemiştir.

Öğretmenlik mesleği içerisinde alınan bilgilerin ve uygulamaların pek çoğunu ileride öğretmen adaylarının meslek hayatlarında kullanmaları beklenmektedir. Burada pek çok dersin içeriği incelendiğinde İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmayacak pür bilgilerin gereğinden fazla olduğu görülmektedir. Öğretmen adaylarını pür bilgilerle donatmaktansa, bilgiye ulaşmak ve bilgiyi üretmek, bilgiyi aktarmak gibi unsurların ön plana çıkması daha önemli kabul edilmektedir. Ayrıca pedagojik formasyon dersleri yüzeysel kalmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmen adayları ilerde 5-8. sınıf arasındaki öğrencilerin öğretmeni olacaktır. Dolayısıyla da öğrencilerin bu yaş aralığının öğretmen adaylarına her

yönüyle detaylı olarak sunulması gerekir. Örneğin, öğretmen adaylarının eğitim süreçleri boyunca en çok ihtiyacı olan “Gelişim Psikolojisi” ve “Öğrenme Psikolojisi” Eğitim Psikolojisi dersinde toplanmıştır (Küçükahmet, 2007: 205). Bir dönemde haftada 3 saat olan bu dersin öğretmen adaylarına verimli olmayacağı görülmektedir. Bunlarla beraber insan hayatının ana karnından başlayarak, ölene kadar ki fiziksel, zihinsel ve ahlaki gelişiminin de yüzeysel olarak verildiği düşünülmektedir. Oysa Sosyal Bilgiler öğretmen adayı daha çok, hedef kitlesi olan ortaokul öğrencilerine göre uzmanlaşacak, onları derinlemesine tanıyacak eğitim almalıdır.

Yeni Sosyal Bilgiler Programında kavram, beceri ve değer öğretimine yer verilmiştir. İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde her üniteye doğrudan verilecek bir değer ve beceri konmuştur (MEB: 2005). Sosyal Bilgiler Programının temel unsurları olan “Kavram, Beceri ve Değer” öğretimine ilişkin lisans programında doğrudan bir dersin olmaması ise bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal Bilgiler öğretmeni, öğretmen olarak yetişirken kavram, beceri ve değer öğretimine ilişkin donanımlı hale gelmemesi doğal olarak öğrencilerin de bunları kazanmalarında sorunlar yaşayacağı endişesini beraberinde getirmektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenliği lisans ders programı ve içeriği ilköğretim Sosyal Bilgiler dersinin içeriği ile karşılaştırıldığında, lisans dersleri içerisinde ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi programının içeriğini tanıma ve uygulamaya ilişkin doğrudan bir dersin olmadığı, bazı üniversitelerde İlköğretim Sosyal Bilgiler Programını tanıtmaya ilişkin seçmeli derslerin olduğu görülmektedir (Ekinci, 2012: 5).

Okul Deneyimi

Öğretmen yetiştiren kurumlarda programın en önemli boyutu staj ve uygulama faaliyetleridir. Bunun için çok uzun süre çalışılmış ve öğrencilerin önce okul ortamını tanıyacağı, sonra okuldaki etkinliklere katılacağı ve deneme dersleri tecrübe edeceği, süreç içerisinde bunları değerlendireceği bir sistem getirilerek, 1998

programında ikinci yarıyla Okul Deneyimi I, yedinci yarıyla Okul Deneyimi II ve sekizinci yarıyla Öğretmenlik Uygulaması dersleri konmuştur (Küçükahmet, 2007: 205). Ancak 2006’da uygulanmaya başlanan yeni programda Okul Deneyimi II dersi kaldırılmış böylece öğretmen adayları eğitim süreçleri boyunca 3 dönem staja giderlerken (Özav, 2001: 172) 2006’daki yeni programla beraber öğretmen adaylarının stajları 2 döneme düşürülmüştür. Bu bulgu, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programında en belirgin eksikliğin bu alanda olduğunu göstermektedir. Öğretmen adayları sadece dördüncü sınıfta I. dönem 5 saat, 3 kredi; II. dönem 8 saat, 5 kredi olmak üzere 13 saat ve 8 kredi olarak “Okul Deneyimi” ve “Öğretmenlik Uygulaması” derslerini almaktadırlar. Öncelikle öğretmen adaylarının ilk 3 sene okullardan uzak kalmaları mantıksal olarak hiçbir gerekçeyle açıklanamaz. Bir doktorun eğitim hayatında hastanelerden uzak kalması ne kadar tehlikeli bir durum ise öğretmen adaylarının da ilk üç sene öğretmenlik uygulamalarından uzak olmaları o kadar tehlikelidir. Diğer taraftan ise öğretmen adaylarının son sene atanma ve iş bulma kaygıları, staj grubunda her uygulama öğretmenine 6 öğretmen adayının düşmesi düşünüldüğünde “Okul Deneyimi” dersinin öğretmen adayları için belirlenen hedeflere ulaşamayacağı gerçeğini gözler önüne sermektedir.

Öğretmen yetiştirme programının başından sonuna kadar öğretmen adaylarının gözlem, okula uyum ve öğretmenin gün içerisinde okulda yapacağı işleri öğrenme ve kavrama bakımından öğretmen adayı ve okul arasındaki irtibat, iyi ve nitelikli öğretmen yetişmesi açısından son derece önemlidir (Maaske, 1955: 21) .

Öğretmen Yeterliliği Açısından Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Temel Eğitimi Destek Projesi kapsamında 2004’te başlatılan “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” çalışmalarına göre öğretmenlik mesleği yeterlikleri için şu faktörler gerekmektedir:

- Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim
- Öğrenciyi Tanıma

- Öğrenme ve Öğretme Süreci
- Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme
- Okul-Aile ve Toplum İlişkileri
- Program ve İçerik Bilgisi (Ata, 2007: 6).

Yukarıdaki öğretmen yeterlilikleri Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının aldıkları eğitim açısından düşünüldüğünde Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının alan bilgisi açısından fazlasıyla bilgi verilerek mezun edildiği görülmektedir. Yukarıdaki kriterlere göre Sosyal Bilgiler Lisans Programında dersler yer almaktadır; ancak söz konusu öğretmenlik mesleği için pedagojik alan ve bilgilerin öğrencilere aktarılması olduğunda, programda yer alan derslerin yüzeysel ve nitelik olarak yetersiz olduğu görülmektedir. Örneğin, öğrenciyi tanımaya ve mesleki değerlere ilişkin doğrudan bir ders yoktur. Eğitim bilimleri derslerinde bu konuda dolaylı ve yüzeysel olarak bilgiler verilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programını çeşitli açılardan değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırma mevcut program üzerinde daha net ve gerçekçi düşünebilmeyi sağlayan bir çerçeve sunmayı amaç edinmiştir. Elde edilen bulgulara göre Sosyal Bilgiler öğretmen adayları 142 saat teorik ders alırken, 28 saat uygulama dersi almaktadırlar. Öğretmenlik mesleğinin bir uygulama mesleği olduğu düşünüldüğünde teorik derslerin önemi göz ardı edilmemekle beraber uygulama derslerinin azlığı dikkatleri çekmektedir. Finlandiya'nın uluslararası sınavlarda (PISA) elde ettiği başarının altında yatan en önemli sebeplerin başında öğretmen yetiştirme programındaki yüksek nitelik gelmektedir. Finlandiya'da öğretmen uygulamaları için, öğretmen yetiştiren her kurum kendi uygulama okuluna sahiptir ve en önemlisi bu okullar genellikle üniversite kampüsü içerisinde ilgili bölümlere yakın yerlerde yer almaktadır. Öğretmen adaylarına programın ilk üç yılında dörder hafta, son yıl ise beş hafta olmak üzere uygulama okullarında, hem okul öğretmeni

hem de üniversite hocasının rehberliğinde staj yapma imkânı sağlanmaktadır (Simola, 2005 ve Malaty, 2006'dan akt: Eraslan, 2009: 240-241)

1998'deki yan alan dersleri olan Edebiyat ve Türkçe derslerinin pek çoğu 2006 yılındaki programda yer almamış ve bunların yerine Sosyal Bilgiler'i oluşturan disiplinlere yer verilmiştir. Bu durum, Sosyal Bilgiler dersinin geleceği açısından önemli bir gelişme iken bu derslerin ilköğretim Sosyal Bilgiler dersi ile ilişkilendirilmemesi çeşitli sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Örneğin, öğretmen adayı pür bilgi olarak Sosyoloji dersini almaktadır; ancak Sosyal Bilgiler dersinin içerisinde Sosyoloji'nin yerini ve Sosyal Bilgiler dersi içerisinde bu bilgileri nasıl kullanacağı konusunda bilgi alamamaktadır. Ayrıca 24 saat Tarih dersi ve 18 saat Coğrafya dersinin olması Sosyal Bilgiler içerisinde Tarih ve Coğrafya disiplinlerinin hâlâ baskın olduğunu göstermektedir. Bununla beraber Tarih ve Coğrafya derslerinin sayısı fazla bulunmaktadır.

2005 yılında Türkiye'de ilköğretim okullarında okutulmaya başlanan yeni Sosyal Bilgiler dersi üç temel üzerine bina edilmiştir. Bunlar; kavram, beceri ve değerdir (Ata, 2011: 38-39). Bunlarla ilgili nda müstakil derslerin olmaması ilerde göreve başlayacak öğretmenlere kavram, beceri ve değer öğretiminde sıkıntılar yaşatabilir. Bu durum dolayısıyla öğrencilerin kazanmaları beklenen bilgi, beceri ve değerleri de yeterince kazanamayacağı endişesini beraberinde getirmektedir.

21. yüzyılda öğrencilere kazandırılması gereken en önemli özellikler arasında; yapıcılık, yaratıcılık, verimlilik ve bilimsel düşünme gelmektedir. Bu özelliklerin kazandırılması için eğitim ortamlarını sağlayacak olan da öğretmenlerdir (Bakırcıoğlu, 2000: 207). Bu bağlamda, öğretmen ne kadar donanımlı ve öğrenciye vermesi gereken kazanımlara ve hedeflere kendisi sahipse öğrenciye aktarması da o kadar kolay olacaktır. Öğretmenin eğitim süreci içerisindeki yeri ve önemi ile ilgili olarak "Bir okulun değeri öğretmenin değeri kadardır" sonucuna varılmaktadır (Führ, 1996'dan akt: Arslan, 2000: 98).

Bu bulgular ışığında daha nitelikli Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirebilmek için şunlar önerilmektedir:

- Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı üzerinde geniş çaplı ve geniş katılımlı bir revizyona gidilmelidir.
- Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri boyunca aldıkları dersler ile ilköğretim Sosyal Bilgiler dersleri arasında uyum sağlanmalıdır. Doğrudan veya dolaylı olarak öğretmen adayının işine yaramayacak bilgilere yer verilmemelidir.
- Öğretmen adayları için öğretmen yetiştirme programında doğrudan kavram, beceri ve değer öğretimi ile ilgili derslere yer verilmelidir. Örneğin, İlköğretim Sosyal Bilgiler Programında 4 değer yaklaşımından bahsedilmektedir. Bir dönemde, “Değer nedir, Sosyal Bilgiler içerisinde hangi değerler vardır, bu değerler öğrencilere nasıl aktarılır?” sorularına cevap verecek şekilde “Değer Eğitimi I” dersi konulabilir. Ayrıca dersin öğretim elemanı tarafından öğrencilere örnek etkinlikler sunulabilir. Diğer dönemde ise “Değer Eğitimi II” dersinde öğretmen adaylarından birer örnek sunum yapmaları istenebilir. Bu şekilde kavram ve beceri öğretimi dersleri de yer alabilir.
- Teorik derslerin sayısı azaltılmalı, uygulama derslerine programda daha fazla yer verilerek bu dersler arasında denge sağlanabilir. Teorik ve uygulama dersleri bir bütün olarak düşünülmeli ve öğretmen adaylarına öncelikle gerekli alan bilgisi verilmeli, daha sonra da bunların öğrencilere nasıl aktarılacağı konusunda uygulamalara yer verilebilir.
- Okul Deneyimi dersinin sayısı arttırılmalıdır. Finlandiya’da olduğu gibi öğretmen adayları stajlarının ilk yıllarında okullarda gözlem yapabilir, bununla beraber aday öğretmenler diğer dönemlerde ise bizzat dersleri

uzmanlar kontrolünde yürüterek tecrübe kazanabilir ve mesleğe hazır hâle gelebilirler.

- Eğitim bilimleri derslerinin dönemleri ve nitelikleri arttırılmalıdır. Örneğin, öğretmenlerin zamanlarının çoğunun sınıf içerisinde geçmesinden dolayı Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri ve Öğretim İlke ve Yöntemleri dersi bir dönemde değil, en az iki dönem hâlinde verilebilir. Ayrıca eğitim bilimleri dersleri tüm branşlar için hazırlanan yayınlar ile değil içeriği İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinin hedef kitlesine göre özelleştirilen yayınlar aracılığıyla yürütülmelidir.

Kaynakça

- Altunya, N. (2003). *Vatandaşlık Bilgisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Arslan, M. (2000). İlköğretim Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi. İçinde: H. Coşkun (ed.). *Türkiye-Almanya ve Kıbrıs'ta Öğretmen Yetiştirme*. Ankara: CTB Yayınları.
- Ata, B. (2011). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı. İçinde: C. Öztürk (ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ata, B. (2007). Yeni Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı'nın İlköğretim 2005 Sosyal Bilgiler Dersi (6, 7. Sınıflar) Öğretim Programı Açısından Değerlendirilmesi. *I. Uluslararası Bilim Çalıştayı'nda Sunulmuş Bildiri*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Ataunal, A. (2003). *Niçin ve Nasıl Bir Öğretmen*. Ankara: Millî Eğitim Vakfı Yayınları.
- Bakırcıoğlu, R. (2000). Çağdaş Öğretmeni Ne Zaman Yetiştireceğiz. İçinde: H. Coşkun (ed.). *Türkiye-Almanya ve Kıbrıs'ta Öğretmen Yetiştirme*. Ankara: CTB Yayınları.

Bilgili, A. S. (2008). Geçmişten Günümüze Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. İçinde: A.S. Bilgili (ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Calderhead, J. (1997). Öğretmenlerin Uzmanlığının Tanınması ve Geliştirilmesi: 21. Yüzyılı Bekleyen Sorunlar. *Uluslararası Dünya Öğretmen Eğitimi Konferansı'nda Sunulmuş Bildiri*. Ankara: Millî Eğitim Basımevi.

Dilaver, H. H. Akyürek Tay, B. (2011). Sosyal Bilgilerde Yapılandırmacılık. İçinde: B. Tay ve A. Öcal.(ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Doğanay, A. (2004).Sosyal Bilgiler Öğretimi. İçinde: C. Öztürk. D. Dilek (ed.), *Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.

Ekinci, A. *İlköğretim Programları İçeriğinin Branşlara Göre İncelenmesi ÇalıştaylarıRaporu*.

http://duabpo.dicle.edu.tr/oygem/dosya/PROGRAM_INCELEME_RAPORU.pdf
20.08.2012'de elde edilmiştir.

Eraslan, A. (2009). Finlandiya'nın PISA'daki Başarısının Nedenleri: Türkiye için Alınacak Dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* Cilt 3. Sayı 2. Aralık 2009. s. 238-248.

Karaca, E. (2008). Eğitimde Kalite Arayışları ve Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı.21. Ağustos 2008. s. 61-80.

Kıncal, R. (2007). *Vatandaşlık Bilgisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Küçükahmet, L. (2007). 2006-2007 Yılında Uygulanmaya Başlanan Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarının Değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. Bahar 2007. 5(2). 203-218.

Maaske, R. J. (1955). *Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Hakkında Rapor*. Ankara: Maarif Basımevi.

Millî Eğitim Bakanlığı. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu 6-7. Sınıflar*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

Millî Eğitim Bakanlığı. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> 01.10.2012’de elde edilmiştir.

Özav, L. (2001). Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Lisans Programı Üzerine Düşünceler. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt: 3. Sayı: 1. s. 165-177.

Savage T. V. ve Armstrong, D. G. (2000). *Effective Teaching In Elementary Social Studies*. USA: The Prentice Hall.

Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Sözer, E. (1991). *Türk Üniversitelerinde Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Öğretmenlik Davranışlarını Kazandırma Yönünden Etkililiği*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Yayınları.

Sunal, S. C. and Haas, M. E. (2005). *Social Studies For The Elementary and Middles Grades*. The USA: Pearson Education.

Yeşil, R. (2002). *Okulda ve Ailede Demokrasi ve İnsan Hakları Eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılman, M. (2006). *Türkiye’de Öğretmen Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. http://www.education.ankara.edu.tr/index.php?bil=bil_icerik&icerik_id=448 28.09.2012’de elde edilmiştir.

National Council for the Social Studies (2012). Curriculum Standards for Social Studies: Introduction: <http://www.ncss.org/standards/introduction> 30.08.2012'de elde edilmiştir.

Summary

**EVALUATION OF SOCIAL STUDIES EDUCATION
UNDERGRADUATE PROGRAM**

Deniz TONGA¹

All level schools have important roles for the life of humans. However, primary and elementary schools are the most important ones, because they are the essential education levels. By these primary and elementary education, citizens of the country are equipped with the information, skills and values of the present age. Also, they get ready for the other levels of education. In all societies, the mission of the school is transmitting the heritage taken from past to the future. Today, in addition to this, the changes in scientific, technological, political and social fields should be earned by new generation at schools.

In historical process, after the arise of education necessity, opening of education institutions and emergence of different ideas about education, it was needed to train qualified teachers to have an efficient education system. In order to understand the place of a teacher on people and society, the importance of teacher's duty, the place and the importance of education and school on a life of human should be known at first.

Until today, the discussions and reforms on education in our country are based on education programs. Especially, although education of teachers, who are executives of education system, is important and essential, enough importance was not given.

Researches show the reason of students' negative approach to the social studies course as the approach of teachers. Teachers have bad approach, because in

---

¹ Arş. Gör. Deniz TONGA, Gazi Üniversitesi, İlköğretim Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi ABD.
deniztonga@hotmail.com

their education years, this course was taught factual, standed on memorizing, did not go out of books and did not have sensual purposes. Sufficiency of teacher is an important factor that affects the quality of education. This sufficiency is started to be earned in under-graduate program time interval.

Most of the courses (excluding education courses) are given purely and they are not associated with social studies concept. For instance, sociology and social psychology courses place in their own disciplines and their contents are prepared according to their disciplines.

There is not any direct course related with "Concept, Skill and Value" which are main components of social studies program. This appears as a deficiency against us.

This research is based on qualitative research method, is designed at figurative browsing model. "Social Studies Under-Graduate Program" is examined and is evaluated for different variables. For this reason, investigation of documents is used.

The aim of this study was to evaluate Social Studies Education Undergraduate Program according to several variables. For this purpose answers were sought for these questions:

1. What is the level of theoretical and practical courses used in Social Studies Education Undergraduate Program?
2. How much compatible are middle Social Studies courses and Social Studies Education Undergraduate Program?
3. How much importance is given to discipline that generates Social Studies in Social Studies Education Undergraduate program?
4. What is the level of internship courses in Social Studies Education Undergraduate program?

According to findings, candidates of social studies teachers have 142 hours theoretical courses, while they have 28 hours practical courses. When it is thought that, teaching is an application job, although theoretical courses are important, practical courses are really low.

The courses in "Social Studies Under-Graduate Program" are 83,5% theoretical and 16,5% practical. This case shows that, practical courses are not enough for teaching profession.

In this program, disciplines that construct social studies are learned as one course, while "History" and "Geography" courses have their sub courses. History courses have 24 hours and Geography courses have 18 hours.

In the light of these findings the following recommendations can be found:

- Social Studies undergraduate program should accommodate with middle social studies curriculum.
- Theoretical courses must decrease and practical courses must increase.
- Number of school experience course must increase and preservice teacher must take school experience course in every term.
- Teacher education program must give place to concept, skill and value teaching and pure sciences must decrease.